

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI
Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike

Nr. _____ Prot.

Tiranë, më _____ . _____ .2023

K Ë R K E S Ë

KËRKUES: 35 deputetë të Kuvendit të Shqipërisë (jo më pak se ¼ e anëtarëve të Kuvendit).

OBJEKTI: Ngritjen e Komisionit Hetimor të Kuvendit për Parandalimin e Konfliktit të Interesit në Ushtrimin e Funksioneve Publike.

BAZA LIGJORE: Neni 77 i Kushtetutës së Shqipërisë;
Neni 25 i Rregullores së Kuvendit të Shqipërisë;
Ligji nr. 8891, datë 2.5.2002 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Komisioneve Hetimore të Kuvendit”.

DREJTUAR: **Znj. Lindita NIKOLLA**
Kryetare e Kuvendit të Shqipërisë

Znj. Kryetare e Kuvendit,

Funksionarët publikë kanë detyrimin ligjor dhe moral që në ushtrimin e funksioneve dhe kompetencave të tyre të shmangin cdo situatë, në të cilën interesat e tyre private mund të prevalojnë mbi interesat publikë. Kjo realizohet nëpërmjet vendimmarrjeve të paanshme, transparente dhe në interesin më të mirë të mundshëm të publikut, duke ruajtur dhe konsoliduar besimin e tij te institucionet publike. Funksionari publik duhet të marrë masat e nevojshme, rast pas rasti, që publiku të mos krijojë qoftë edhe hije dyshimi, se një vendimmarrje e caktuar është udhëhequr pjesërisht apo plotësisht nga interesat private të zyrtarit.

Pikërisht, me qëllim realizimin e këtij qëllimi thelbësor në një shtet demokratik dhe të së drejtës, Kuvendi i Shqipërisë ka miratuar ligjin nr. 9367, datë 07.04.2005 “Për Parandalimin e Konfliktit të Interesave në Ushtrimin e Funksioneve Publike”, i ndryshuar, dhe ligjin nr. 9049, datë 10.04.2003 “Për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurive, të Detyrimeve Financiare të të Zgjedhurve dhe të Disa Nëpunësve Publikë”, i ndryshuar. Këto dy akte imponojnë detyrime të qarta për funksionarin publik për të shmangur cdo lloj situatë konflikti interesi, duke deklaruar përpara fillimit të detyrës, gjatë ushtrimit të detyrës në mënyrë të përvitshme, dhe pas përfundimit të detyrës interesat e tij privatë. Kontrolli i deklaratave kryhet nga një institucion i specializuar si ILDKPKI.

Megjithë bazën ligjore dhe strukturat institucionale, vitet e fundit janë vërejtur disa raste kur jo vetëm nuk ka një ndarje të qartë mes interesave privatë dhe publikë të zyrtarit shtetëror, por ka hije të forta dyshimi se funksionarët e lartë shtetërorë janë udhëhequr nga interesat e tyre private apo familjare në ushtrimin e kompetencave dhe përgjegjësive të tyre. Në vijim, do të sjellim disa shembuj që vetëm ilustrojnë sa më lart. Konkretisht, biznesmeni Pandi Carapuli, një mik i afërt i kryeministrit Edi Rama, ndërtuesi i vilës së tij personale në fshatin Surrel, pronar i kompanisë “Eurocol” ka fituar kontrata publike nga institucione qendrore dhe vendore me vlerë miliona euro, si dhe statusin e privilegjuar të investitorit strategjik me firmë të vetë kryeministrit.

Një tjetër rast flagrant i ndërthurjes së interesave private me ato të interesave publike, është ai i bashkëshortit të ish-ministres për Evropën dhe Punët e Jashtme dhe deputetes të PS-së, Znj. Olta Xhacka. Kompania që zotërohet nga bashkëshorti i Znj. Xhacka, edhe ky i fundit ish-deputet i PS-së, Z. Artan Gace nëpërmjet kompanisë së tij “AG.TCC” sh.p.k., përfitoi statusin e investitorit strategjik për ndërtimin e një hoteli disa katësh me sipërfaqe zhvillimi mbi 10 mijë m². Ndër masat e ndryshme lehtësuese të akorduara nga Komitoti i Investimeve Strategjike, që drejtohet nga kryeministri dhe bëjnë pjesë disa kolegë ministra të Znj. Xhacka, është edhe e drejta e përdorimit të bregut të detit për ndërtimin e disa stacioneve plazhi për një periudhë 30-vjecare.

Po aq flagrante mbetet rasti kur në fund të vitit 2021, Grupi Parlamentar i Partisë Socialiste propozoi amendimin e Kushtetutës, me qëllim që anëtarëve të Komisionit të Pavarur të Kualifikimit t’iu zgjatej mandati për rreth 2 vite deri më 31 Dhjetor 2024. Një prej nënshkruesve të projektligjit kushtetues ishte edhe ministria për Infrastrukturën dhe Energjinë, njëkohësisht deputetja e PS-së, Belinda Balluku. Kjo e fundit injoroi faktin se kryetare e KPK-së ishte Pamela Qirko, e motra e saj, duke shënuar kështu një rast të paprecedentë në historinë e parlamentarizmit ku një ministre dhe deputete propozon nisma që prekin drejtpërdrejtë familjarë të rrethit të saj më të ngushtë.

Këto raste, por edhe të tjera janë ngritur publikisht nga deputetë të Partisë Demokratike, përfshirë edhe adresimin e tyre në Kuvendin e Shqipërisë dhe ILDKPKI, por fatkeqësisht nuk kanë marrë përgjigje, duke zbehur kështu besimin e publikut se veprimtaria e institucioneve publike dhe vendimmarrjet e funksionarëve të lartë janë të ciluara nga cdo lloj ndikimi i interesave private dhe udhëhiqen vetëm nga interesi publik. Në këto kushte, vlerësojmë të nevojshme ngritjen e një komisioni hetimor, i cili do të shqyrtojë me seriozitet dhe përgjegjshmëri rastet e deritanishme, dhe vlerësojë masat e nevojshme, përfshirë ndërhyrjet ligjore, me qëllim garantimin e integritetit në vendimmarrje të funksionarëve publikë në ushtrimin e funksioneve dhe përgjegjësive të tyre.

Gjykata Kushtetuese e cilëson si “kompetencë kushtetuese” të drejtën e pakicës parlamentare për ngritjen e komisionit hetimor parlamentar. Duke e veshur një të katërtën e deputetëve me këtë pushtet, Kushtetuta “...institucionalizon një lloj tjetër autoriteti kushtetues, që njihet si pushteti i

pakicës parlamentare”, që realizohet “...në mënyrë të pavarur...” dhe që është “...i pakufizuar nga vullneti i shumicës”. E drejta e kontrollit hetimor i është njohur pakicës parlamentare, e cila duke i pasur të kufizuara mjetet në dispozicion, mund ta shndërrojë atë në një instrument të fuqishëm kushtetues.

Ushtrimi normal i veprimtarisë së Kuvendit kërkon ekzistencën e elementeve të domosdoshëm që kanë të bëjnë me krijimin e kushteve për respektimin e ligjeve nga të gjitha organet e tjera të pushtetit publik dhe shtetasit, si dhe pajisjen e tij me mjetet e përshtatshme për realizimin e kontrollit mbi mënyrën e zbatimit të ligjeve dhe mbrojtjen e interesit publik. Komisionet hetimore që ngrihen për këtë qëllim në kuptim të nenit 77 të Kushtetutës, janë një mjet që i shërben pikërisht ushtrimit të kontrollit parlamentar. Ato janë instrument i rëndësishëm i parlamentit për mbledhjen e informacionit për çështje të vecanta, me qëllim arritjen e përfundimeve të caktuara.

Qëllimi i Komisionit Hetimor që kërkohet të krijohet mbi bazën e kësaj kërkesë, synon që të mbledhë informacione të hollësishme mbi zbatimin e legjislacionit për parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike dhe deklarimin e interesave privatë, si dhe të vlerësojë nevojën për miratim, korrigjim, ndryshim të legjislacionit relevant, përkatësisht të ligjit 9367, datë 07.04.2005 “Për Parandalimin e Konfliktit të Interesave në Ushtrimin e Funksioneve Publike”, i ndryshuar, dhe ligjit nr. 9049, datë 10.04.2003 “Për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurive, të Detyrimeve Financiare të të Zgjedhurve dhe të Disa Nëpunësve Publikë”, i ndryshuar.

Objekti dhe qëllimi i ngritjes së këtij Komisioni Hetimor është në përputhje me Kushtetutën dhe parimet themelore kushtetuese, për shkak se nuk sjell mbivendosje apo transferime të kompetencave të parashikuara nga Kushtetuta për organe të tjera, por synon njohjen dhe verifikimin në hollësi të të gjitha rasteve problematike që lidhen me konfliktin e interesave, me qëllim që të kontrollohet zbatimi i legjislacionit në fuqi, të nxirren përgjegjësitë institucionale, si dhe të merren masa të përshtatshme në drejtim të parandalimit të konfliktit të interesit në ushtrimin e funksioneve publike.

E drejta e Komisionit për kryerjen e hetimeve do të realizohet vetëm brenda funksionit të kontrollit parlamentar dhe detyra kushtetuese që mbulojnë deputetët, si përfaqësues të popullit dhe zëdhënës të interesit publik, për zbardhjen e plotë të kësaj çështjeje. Dobishmëria e këtij hetimi konsiston pikërisht në nxjerrjen e përgjegjësisë institucionale, duke ndihmuar në evidentimin e problemeve dhe mirëfunksionimin e shtetit të së drejtës.

Nëse i referohemi praktikës ndërkombëtare, natyra e çështjeve të hetuara nga komisionet hetimore ka qenë e një rëndësie substanciale apo parësore për publikun, me ndikim të vecantë në marrëdhëniet ndërshtetërore, me qëllim nxjerrjen e përgjegjësisë institucionale dhe mospërsëritjen e fenomeneve të hetuara në të ardhmen. Në këtë drejtim, çështjet më të shumta kanë patur për objekt administrimin e fondeve publike, marrëdhëniet ndërshtetërore, falimentimet e korporatave

apo subjekteve të ndryshme private, të cilët kanë patur një impakt në ekonominë e vendit, apo hetimin e fenomeneve kriminale.¹

Në rastin konkret, puna e Komisionit Hetimor nuk do të konsistojë në nxjerrjen e përgjegjësive penale për personat që potencialisht mund të kenë kryer shkelje, pasi kjo është detyrë funksionale e organeve të drejtësisë. Komisioni Hetimor do të përqendrojë punën e tij në njohjen dhe verifikimin në thellësi të ligjshmërisë të praktikave institucionale për trajtimin e rasteve të konfliktit të interesit në ushtrimin e funksioneve publike. Nga ana tjetër, mbledhja e informacioneve të detajuara nga institucionet relevante synon që në përputhje me realitetin e diktuar nga rrethanat, provat dhe të dhënat në dispozicion, të nxirren përfundime mbi nevojën e miratimit, plotësimit apo korigjimit të ligjeve të vecanta, me qëllimin që të garantojë vendimmarrje të paanshme, të pavarura, transparente dhe në interesin më të mirë të publikut, duke konsoliduar besimin e qytetarëve tek institucionet shtetërore.

Kërkesa për ngritjen nga Kuvendi të një komisioni hetimor, përmbush tri kriteret kushtetues si vijon: (i) çështja ka të bëjë me funksionin ligjvënës dhe funksione të tjera për të cilat ai është i autorizuar të marrë masa ligjore; (ii) objekti i hetimit fokusohet në një çështje konkrete; dhe (iii) ekzistojnë të dhëna dhe indicie të mjaftueshme që dëshmojnë për ekzistencën e problematikës lidhur me konfliktin e interesit në ushtrimin e funksioneve publike nga funksionarë të lartë.

Kërkesa për ngritjen e një Komisioni Hetimor për Parandalimin e Konfliktit të Interesave në Ushtrimin e Funksioneve Publike, bazohet në nenin 77, pika 2 e Kushtetutës, i cili parashikon se: *“Kuvendi ka të drejtë dhe, me kërkesë të një së katërtës së të gjithë anëtarëve të tij është i detyruar të caktojë komision hetimi për të shqyrtuar një çështje të vecantë.”*, si dhe neni 25 i Rregullores së Kuvendit, i cili parashikon se *“1. Kuvendi ka të drejtë dhe, me kërkesën e një së katërtës së të gjithë anëtarëve të tij, është i detyruar të caktojë një komision hetimi, për të shqyrtuar një çështje të vecantë. 2. Komisionet hetimor e të Kuvendit veprojnë sipas procedurës së parashikuar me ligj.”*

Prandaj, duke pasur parasysh sa më sipër, ne, një grup deputetësh, jo më pak se ¼ e anëtarëve të Kuvendit të Shqipërisë, bazuar në nenin 77, pika 2 të Kushtetutës dhe nenin 25, pikat 1 dhe 2 të Rregullores së Kuvendit,

KËRKOJMË:

1. Ngritjen e një Komisioni Hetimor të Kuvendit për Parandalimin e Konfliktit të Interesave në Ushtrimin e Funksioneve Publike.
2. Komisioni ka për objekt të veprimtarisë së tij: (i) shqyrtimin e të gjitha problematikave të deritanishme dhe kontrollin e veprimtarisë së institucioneve të ngarkuara për trajtimin e rasteve të

¹ Vendimi Nr. 18/2003 i Gjykatës Kushtetuese;

konfliktit të interesave; dhe (ii) vlerësimin e nevojës për marrjen e masave, përfshirë ndërhyrjet ligjore nëpërmjet miratimit, korigjimit apo plotësimit të legjislacionit relevant për parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike.

3. Komisioni do të përbëhet nga 11 (njëmbëdhjetë) anëtarë, nga të cilët kryetari dhe katër anëtarë i përkasin Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike dhe gjashtë anëtarë Grupit Parlamentar të Partisë Socialiste.

4. Komisioni e ushtron veprimtarinë për një afat 6-mujor nga data e miratimit të këtij vendimi.

5. Mbledhjen e Konferencës së Kryetarëve për shqyrtimin e kësaj kërkesë dhe caktimin e datës së miratimit në Kuvend në seancën plenare më të afërt.

Duke ju falënderuar për bashkëpunimin.

DEPUTETËT

- 1- Gazment Boralli
- 2- Aron Gjemovci
- 3- ISHC
- 4- Florence Doshi
5. Edmond Spata
6. Bujar Laskaj
7. RDI PALORA
8. Karem Vahuvexhi
9. Kastriot Izrali
10. Guter Zenezi
11. Ledion Hoxha
12. Sali Buziku
13. Albane Veshi
14. Oerd Bylykeshi
15. Aslan Deyani